

המפתח

לחיות באור הפרשה

עם תורה דעתיקא
סתימאה דעתיקא
לא תגליא לעתידי-לבא

י"ו 5 בעזרה ע"י מכון:

האגודה

B48148@gmail.com

ל'לקוטי-מוהר"ן' על התורה ומועדיה

גליון 45

פרשת ויגש אליו

ומתן, ואומרים ה'סבה' של 'משא-ומתן' עקר, באלו חסד ושלוש בלא ה'סבה' של 'משא-ומתן', אין יכלת ביד השם יתברך לתן להם 'פרנסה'. ובה'סבה' של ה'רפואה', שהוא 'סמים', עושים מהם עקר, באלו חסד ושלוש בלי ה'סמים', אין יכלת ביד השם יתברך לרפא.

ואין הדבר כן - כי הקדוש-ברוך-הוא 'סבת כל הסבות' ועלת כל העלות, ואין צריך לשום 'סבה'. ועסקנו באלו הסבות, צריך להאמין בהשם יתברך לבד, ולא לעשות מה'סבות' עקר.

וכשהצדיק מבטל בתפלתו איזה חיוב של מערכת המזלות - אזי נתייחד מהגלוי על הסתום, שיש אלכי נמצא, שהוא שומע תפלת הצדיק, ומשדד המערכות ומשנה הטבע וכו'.

וזה (בראשית מד, יח): **"ויגש אליו יהודא" - דא תקרבתא דמלכא למלכא**, היינו: 'יחוד קדשא-ברוך-הוא ושכינתיה'. אזי **"ויאמר אליו בי אדוני" - היינו:** שה'שכינה' שהיא ה'אמונה' מבקשת רחמים מהשם יתברך, על אלו הרחוקים: **"ידבר נא עבדך דבר באזני אדני" - שיקרב את האיש הזה שתקן אותה והעלה אותה לבחינת 'פנים בפנים', באזני אדוני**, היינו" שהיא ממלצת על האיש הזה, שלא יעשה עוד אמצעי בינו לבין השם יתברך, וכל ההצטרכות שלו **"ידבר באזני" - שלא ישמע אחר אמצעי**.

"ואל יחר אפך בעבדך" - על העבר, שהיה מלא 'פניות' ו'עבודה-זרה' עד עכשו. "בי כמוך כפרעה" - 'פרעה' לשון 'התגלות', כי אתה אינך ידוע לבני-אדם אלא מה'צלוי', ומחמת שאינך ידוע אלא מה'צלוי', לפיכך טעו כלי-אחד לפי טעותו, שראה ב'מערכת-השמים' המנהיגים את העולם.

אבל על-ידי 'שדוד המערכות' לעתיד-לבוא, יודו הכל בפנורא ומשגיח וכו', וכן 'עכשו' ב'שדוד' ב'שדוד' בתפלתו משדד

"ויגש אליו יהודה, ויאמר בי אדני ידבר נא עבדך דבר באזני אדני, ואל יחר אפך בעבדך, כי כמוך כפרעה" (בראשית מד, יח)

א. ח"א סב, איו; פתביד רבנו ז"ל (השיך לח"א סב, הנדפס בסוף הספר) - דע: שעל-ידי אכילתם של ישראל, נעשה יחוד קדשא-ברוך-הוא ושכינתה 'אפין באפין', בבחינת (רות ב, יד): **"ויאמר בעז לרות לעת האכל גשי הלם"**, 'לעת האכל' דיקא. היינו: על-ידי ה'אכילה', 'גשי הלם' - דא 'יחוד קדשא-ברוך-הוא ושכינתה', בבחינת (בראשית מד, יח): **"ויגש אליו יהודה" - דא תקרבתא מלכא במלכא** (זהר ויגש רז), רק ה'אכילה' צריך להיות מאכל אחר שנתברר, ואין בו שום תערובות - כי מאכל שיש בו תערובות, על-ידי מאכל כזה יוכל האדם לחטא.

וכשה'אמונה' כל-כך בשלמות, אזי 'אכילתו' היא יקרה מאד, כי נתייחד קדשא-ברוך-הוא ושכינתה, בבחינת: **"ויאמר בעז לרות וכו'.** אזי ה'אמונה' היא ממלצת על הרחוקים לפני השם יתברך: **"שיקרב אותם בצל כנפיו"**.

וזה היא מליצתה: כי עקר טעותם של הרחוקים מאמונת השם יתברך - מחמת שעקר ידיעת אלקותו, אינו אלא מ'צלוי' על הסתום, ומחמת שרואים מ'צלוי', שהנהגת העולם הוא על-ידי 'מערכת המזלות' - נפלו בטעויות, כלי-אחד לפי טעותו. ויש חושבים: שהכל על-פי הטבע, עולם כמנהגו נוהג. ויש חושבים: שצריך לעבד את ה'אמצעי' - כמו שטעו בעגל, שרצו לעשות העגל 'אמצעי' בינם לבין השם יתברך, שאמרו: **"אשר ילכו לפנינו" (שמות לב, א-ג),** בחינת 'אמצעי'.

ובטעויות כזה, רבים נכשלים, ועושים את הסבות, 'אמצעי' בינם לבין השם יתברך, היינו: שמאמינים בהשם יתברך, אבל מאמינים גם-כן ב'אמצעי', ואומרים שצריך לסבות. היינו שמאמינים למשל בה'סבה' של 'פרנסה', שהוא ה'משא-

המערכה והטבע - אז מודים: ש"ל'ה הארץ ומלוואה" (תהלים כד, א).

וזה (רש"י שם; בראשית-רבה צג, ו): **"מה פרעה גוזר ואינו מקיים"** - 'פרעה' הינו 'מערכת המזלות' הגלויים לכל גזרתם, ורואים שגזרתם נתפטל - מזה יודעים ש"אף אתה גוזר ואינך מקיים" - כי 'הצדיק מבטל' - הינו בפשטתה מבטל רצונה בשביל רצון הצדיק, כמו שאמרנו חז"ל (מועד קטן טז): "הקדוש-ברוך-הוא גוזר וצדיק מבטל" - אזי ידעו מה'גלויה' על ה'סתום'.

כשרואים ש'מערכת המזלות' מחיבים איזה גזרה, ו'צדיק מבטל' - אזי ידעו: שיש אלקי נמצא, שהוא עושה רצון הצדיק - שיודעים על-ידי-זה: שגם הטבע של 'מערכת השמים' היא ברצון השם-יתברך היתה עד עכשו, ועכשו בטל הקדוש-ברוך-הוא גזרתו ורצונו מחמת 'תפלת הצדיק'.

ב. ח"ב עט (קראש-פרקים' של רבנו ז"ל - ועין בפנים באור מזהר"ת ז"ל על הקראש-פרקים של הפרשיות 'תולדות' יצא, ולפי-זה תבין גם כאן) - **"ויגש אליו יהודה"** (בראשית מד, יח), **"תקרבתא מלפא במלפא"** (זהר ויגש רי), **"נתאחדו"** (זהר שם) **במצוות. "כי הנה המלכים"** (תהלים מח, ה - בזהר שם), **"אזי עברו כל מלאכי הבלה"** (זהר שם רז), **"ידבר נא באזני"** (בראשית שם), **וכלא יבלבלו את קולי** (שיהיה קול דקדשה' - ענין שם בבאור מזהר"ת), **"ואל יחר אפה"** (בראשית שם), **"בצר לה"** (דברים ד, ל), **"בפרעה"** (בראשית שם), **תשובה, "בפרוע פרעות בהתנדב"** (שופטים ה, ב), **"כי כמוך בפרעה"** (בראשית שם), **תשובת המשקל. "יוסף הטמין חרפתו"** (על-פי בראשית ל, כג - אסף אלקים את חרפתו).

ג. ח"ב צא - [ב'זהר' ויגש רז: - **"כי הנה המלכים נועדו"** (תהלים מח, ה), **דא יהודה יוסף וכו'.** **"כי הנה המלכים נועדו"**, **תרוו עלמיו קדישיו, עלמא עלאה ו'עלמא תתאה'** - **דכד מתהברן כחדא, כדון עברו יחדיו** - **גניו דכל חיוביו דעלמא, לא אתעברו לאתכפא, עד דמתהברן כחדא.** **וכו'.** **"עברו"**, **אינו חובין אתכפרי, גניו דהא כדון כל אנפין נהיין, וכל חובין אתעברו.**

דע: כי ההתקשרות באמת לצדיקים אמתיים, הוא תועלת גדול מאד מאד. כי על-ידי-זה זוכין לתשובה שלמה ו'לכפרת עוון', ונמתקין הדינין ונתבטלין לגמרי, ונעשה על-ידי-זה 'יחוד' קדש-א-ברוך הוא ושכינתה.

כי איתא בזהר-הקדוש (ויגש רז): **"כי הנה המלכים נועדו. תרוו עלמיו קדישיו, עלמא עלאה ועלמא תתאה וכו', כד מתהברן כחדא, כדון כל אנפין נהירין, וכל חובין אתעברו וכו', ענין-שם.**

כי דע: כי יש שני בחינות חכמה: 'חכמה עלאה' ו'חכמה תתאה'. ו'חכמה תתאה' נמשך מ'חכמה עלאה', ויונק ומקבל משם. והוא כמו ה'רב' וה'תלמיד' - כי מה שה'רב' מלמד עם 'תלמידו' וה'תלמיד' מקבל ממנו, הוא בחינת 'חכמה עלאה' ו'חכמה תתאה'. 'חכמה עלאה' הינו מה ש'הרב' מלמד לה'תלמיד', ומה שה'תלמיד' מקבל ממנו זה בחינת 'חכמה תתאה' וכו'.

ודע: כי 'כלל ה'תורה-הקדושה' הוא בחינת 'חכמה עלאה', וכלל ה'חכמות שבעולם' נמשכין מבחינת 'חכמה תתאה'. וכשה'חכמות שבעולם' שיונקים מ'חכמה תתאה' נפרדים מה'תורה' ומ'השם-יתברך', מבחינת 'חכמה עלאה', כמו ה'תלמיד' שאינו רוצה להבין מה ש'הרב' אומר - זה בחינת 'מעוט הלבנה', בחינת 'גלות השכינה'.

כי כל אדם באשר הוא שם, צריך לקשר שכלו ממקום שהוא, לה'תורה' ול'השם-יתברך', שהוא בחינת 'חכמה עלאה'. אבל אם מפריד שכלו וחכמתו חס-ושלום מהשם-יתברך, גורם חס-ושלום 'פגימת הלבנה', על-ידי שאינו מקשר 'חכמה תתאה' ב'חכמה עלאה', דהינו: שאינו מקשר ה'חכמות של כל העולם', להשם-יתברך' ול'ה'תורה', שהוא בחינת 'חכמה עלאה', כנ"ל.

אבל הצדיקים אמתיים, מקשרים 'חכמה תתאה' ב'חכמה עלאה' וכו', על-ידי שיהיו וספורי-דבריו שמדבר עם המון עם. כי ה'שכל' של 'המון-עם' שאינם מקשרים אותו להשם-יתברך, הוא נפרד מ'חכמה עלאה'. אבל ה'צדיק-האמת' מקשר ה'שכל' של ה'המון', אפלו השכל והחכמה של הרשע, להשם-יתברך.

ועל-כן העקר לקשר עצמו לצדיקים-אמתיים, כי ה'צדיק' מגביה ומקשר 'חכמה תתאה' ל'חכמה עלאה' - ואזי מ'פגימת הלבנה', נעשה 'מלוי הלבנה'.

וזהו (זהר שם): **"כי הנה המלכים נועדו עברו יחדו - כד מלכים אודמנו תרווהו ברעותא חדא, כדון וכו' בלהו מארי דדינא אתכפין ואתעברו מעלמא וכו'".** ואזי הוא בחינת (מלכים א, ה, י): **"ותרב חכמת שלמה"**, ותרוממו: **"ואתרביאת סהרא"**, דהינו: שנתמלא 'פגימת הלבנה'. ואזי נמתקין כל הדינים, ונתכפרין כל העוונות. - שעקר המתקת הדינים, וכפרת העוונות, ושלמות כל האורות, ומלוי פגימת הלבנה, ותקון כל העולמות - הכל הוא על-ידי שנתחבר 'עולם התחתון' בעולם העליון, בחינת 'חכמה תתאה' ו'חכמה עלאה'.

וכל-זה על-ידי ה'צדיק' שמקשר 'חכמה תתאה' ב'חכמה עלאה', על-ידי שיהיו, שמלביש אור התורה ב'ספורי דברים'.

ד. חיי מוהר"ן תרי - פעם-אחת אמר רבנו ז"ל להרב יודיל, חתן הרב ליבל מטראסטינץ, שהיה מקרב להרב הצדיק הרב פינחס מקריץ: הגידו לי דבר מהרב הצדיק הרב פינחס מקאריץ ז"ל? - אמר לו: כך אמר הרב פינחס הנ"ל: אנו אומרים: **"אשמנו בגדנו גולנו"**, לשון רבים, כי צריכים לומר **"אשמתי"** וכו', רק אנו אומרים בכיכול בלשון טענה להשם-יתברך: **"אשמנו!"** - **דאם שלא נתת לנו פח ורשות, לא היינו יכולין לחטא!**

אמר רבנו ז"ל: אני גם-כן מפרש כך (בראשית מד, יח): **"ויגש אליו יהודה"** - באשר איש ישראל נגש להשם-יתברך לבקש מחילה על עוונותיו. **"ויאמר, בי אדני"** - רצונו-לומר: 'בחד בי, באם שנטלת את פח שלך ממני, לא יכלתי לחטא. -

וידמה האדם בנפשו שהוא פוטר את עצמו בטענה זו? - על זה הוא אומר: "ידבר נא עבדך דבר באזני אדני" - הנני מדבר דברי, כדי שתבוא תפילתי באזנה, אבל: "אל יחר אפך בעבדך" - כי ידעתי אשר אני ההיב!

ה. ספר המדות, מריבה ח"ב נב; צדיק ח"ב יח - יש שני צדיקים, שאחד דבוריו הם בהרישה, והשני דבריו בקצירה, או אחד דבריו הקמת הברית לזווג, והשני דבריו הם הממשיכים את הזרע ומהוים את הולד בבטן אמו ומגדליו אותו. בכך פשיש מחלוקת בין שני צדיקים האלו, אל יתערב זר בתוך דבורים שמדברים זה על זה, כדי שלא יקלקל המכון.

[הרב מטשעהרין צין לבראשית רבה (צג ה): "ויגש אליו יהודה", "הנה ימים באים נאם ה', ונגש הורש בקצה, ודרף ענבים במשך הזרע, והטיפו ההרים עסיס" וגו' (עמוס ט, ג). "חורש זה יהודה". "בקוצר" זה יוסף, שנאמר (בראשית לו, ז): "והנה אנחנו מאלמים אלמים". "ודורף ענבים" זה יהודה, "כי דרכתי לי יהודה קשת" (זכריה ט, ג). "במשך הזרע", זה יוסף שמשך זרעו של אביו והורידו למצרים, כדכתיב (הושע יא, ד): "בחבלי אדם אמשכם". "ויטפו הרים עסיס", אלו ה'שבטים', אמרו מלכים מדינים אלו עם אלו, אנו מה אכפת לנו.

והבאור (מספר המדות עם מראה מקומות השלם): הרי שני הצדיקים יהודה ויוסף, יהודה הוא 'חורש' - דבוריו הם בהרישה, ויוסף הוא 'קוצר' - דבוריו הם בקצירה. וכן יהודה הוא 'קשת', 'כי דרכתי לי יהודה קשת' - דבוריו הם הקמת הברית לזווג (בחינת יורה פסח' - ועני לקוטי מוהר"ן ח"ב פג: על ידי תקון הברית שהוא 'קשת' וכו'). ויוסף הוא 'משך הזרע' - דבוריו הם ממשיכין את הזרע וכו'. - ובמחלוקת של שני צדיקים אלו, אמרו: מלכים מדינים אלו עם אלו, אנו מה אכפת לנו. ואל יתערב זר בתוך דבורם, כדי שלא יקלקל את המכון].

"ונפשו קשורה בנפשו" (בראשית מד, ל)

ו. ח"א קלה - עקר ה'התקשרות', הוא 'אהבה' - שיאהב את הצדיק אהבה שלמה, כמו שכתוב (בראשית מד, ל): "ונפשו קשורה בנפשו", ותרגומו: "חביבא ליה בנפשה", וכמו שכתוב (שמואל א ית, א): "ונפש יהונתן נקשרה בנפש דוד". - ואהבתו את הצדיק, יהיה יותר מ'אהבת נשים', כמו שכתוב (שמואל ב א, כו): "נפלאתה אהבתך לי מאהבת נשים".

"ויאמר יוסף אל אחיו אני יוסף" (בראשית מה, ג)

ז. ספורי מעשיות, מעשה י מערעער ועני, בסוף - אחר כך אמרה לה האמת: "אני אני היא!" - והודיעה לה: "שגם הקתן שלה בן הפערעער, הוא גם כן בקאן!" וכו' - והיתה ה'חתנה' וה'שמחה' בשלמות, והמלוכה והקיסרית קבלו הזוג הזה, ומלכו בכפה.

ח. ספורי מעשיות, מעשה יא מנן המלך ונן השפחה שנתחלפו, בסוף - ענה ואמר ה'בן מלך האמת' שנעשה עתה מלך, אל 'בן השפחה האמת': "עתה אני מבין, שאני בן המלך באמת, ואתה בן השפחה באמת!"

ט. ספורי מעשיות, מעשה יב מבעל תפלה, בסוף - אחר כך בא אליהם הגבור, והוציא אותם (מן הספירות והקברים)

ואמר להם: בואו עמי! פי עתה אינכם צריכים להתירא עוד מן הגבור, (שחיו כל בני המדינה של עשירות' מתיראים מפניו), פי 'אני אני הוא הגבור'.

"ועתה אל תעצבו" (בראשית מה, ה) - להתרחק מעצבות' ולהיות ב'שמחה' -

י. ח"א נה, ה - פדי להכניע ה'קלפה' המסבבת שבכל מדרגה, צריך שיעורר 'שמחה של מצוה' על עצמו, הינו: 'שישמח', על ידי שיזכר שזכה להתקרב להשם יתברך, וזכה להתקרב לצדיקים המקרבים אותו להשם יתברך. ועל ידי ה'שמחה' זו, הוא משבר ה'קלפה' ונכנס למדרגה שניה.

יא. ח"א פט - כל מה שחסר לאדם ברוחני ובגשמי, החסרון הוא בהשכינה. אך פשידע זאת, בודאי יהיה לו צער גדול ועצבות, ולא יוכל לעבד השם יתברך בשמחה. לכך צריך להשיב לעצמו: "מה אני ומה חיי כי המלך בעצמו מספר לי החסרון שלו, וכי יש פבוד גדול מזה!" - מתוך כך בא לשמחה גדולה, ונתחדשו המחין שלו.

יב. ח"א קנה - 'עצבות' הוא מדה רעה מאד. ומה שהאדם אינו נוסע להצדיק, הוא מחמת 'עצבות' ו'כבודות'. וכן מה שאינו מתפלל פראוי, הוא מחמת 'עצבות' ו'עצלות'. הינו מחמת 'חסרון אמונה'.

כי בודאי אם היה לו 'אמונה שלמה', והיה מאמין שהשם יתברך עומד עליו, ושומע כל דבור ודבור שיוצא מפיו, ומאזין לקול תפלתו, בודאי לא היה לו שום 'עצבות' ו'עצלות' ו'כבודות' בתפלתו, ובודאי היה מתפלל פראוי. אך עקר בלבול התפלה, בא מחמת 'חסרון אמונה', ועל כן נופל עליו 'עצלות' ו'עצבות', ומבלבל את תפלתו. כי עקר ה'עצבות' וה'עצלות', הוא מחמת 'חסרון אמונה'.

כמו למשל: פשמיניחין חטה בארץ טובה, אזי הוא גדל וצומח יפה, ואינו מזיק לו שום רוח ולא זיקים ורעמים, וזה מחמת שיש 'כח הצומח' ו'כח הגודל', על כן אינו מזיק לו שום דבר. אבל פשנותנין החטה בארץ שאינה טובה לזריעה, אזי הוא נרקב בארץ, מחמת שאין לו 'כח הצומח' ו'כח הגודל' וכו'.

ועל כן פשיש לו 'אמונה', שהיא בחינת 'כח הגודל' ו'כח הצומח' - אזי אין מזיק לו שום דבר, ואינו ירא משום אדם ושום דבר, ומתפלל בחיות פראוי, ונוסע להצדיק, פי אינו מתירא ומתפחד משום ענין שבעולם. אבל פשיש 'חסרון באמונה', אזי אין לו 'כח הגודל' ו'כח הצומח', ואזי הוא נרקב ממש, כמו החטה הנ"ל, ועל כן יש לו 'עצבות' ו'עצלות' ו'כבודות', והוא נרקב ממש.

יג. ח"א קפט - צריך לזהר מאד מ'עצבות' ו'עצלות', פי עקר נשיכת הנחש הוא 'עצבות' ו'עצלות', בבחינת (ישעיה סה, כח): "ונחש עפר לחמו" - 'עפר' היא בחינת 'עצבות' ו'עצלות', שהם פאים מ'יסוד העפר' (שערי קדש ח"א שער ב).

יד. ח"ב כד; שיחות הר"ן מא - מצוה גדולה להיות בשמחה תמיד, ולהתגבר להרחיק העצבות והמרה שהרה בכל פחו. וכל החולאת הבאין על האדם, פלם באין רק

כשהשם יתברך מרחיב לו בעת צרתו ודחקו קצת, ויש לו איזה ניקח בעלמא, בודאי צריך להיות בשמחה תמיד ולהגדיל השמחה ביותר.

ספר המדות - עניני 'שמחה' והרחקת העצבות

[א] על-ידי רנה של שמחה, תהיה ברי-דעת (דעת לב). [ב] על-ידי הצער והעצבות, בא מריבה בעולם. ועל-ידי השמחה, בא שלום בעולם (מריבה ח"ב יג; עצבות ח"ב ג). [ג] השמחה תמידית, מסגל להצלחה (ממון מז). [ד] מי שיש לו עצבות, יסתפל על הצדיקים, ויבא לו שמחה בלב (עצבות ו). [ה] על-ידי עצבות, אדם נחלש (עצבות ח). [ו] על-ידי עצבות, הקדוש ברוך-הוא אין עמו (עצבות יד). [ז] על-ידי עצבות, רואה קרי (עצבות טו). [ח] עצבות, בא על-ידי פסע (עצבות טז). [ט] מי שאין לו עצבות, והוא תמיד בשמחה, בודאי יתנשא (עצבות ס). [י] קרבת הצדיקים, משמח את הלב (עצבות כו). [יא] 'אגדה', משמח את האדם (עצבות לו). [יב] על-ידי קלקול השמחה, בא חלאים עליו (עצבות ח"ב ד). ויגו סגלה להסיר העצבות, על-ידי הרחמנות (עצבות ח"ב ה). [יד] פשאדם עושה מצוה בשמחה, זה סימן שלבו שלם לאלקיו (שמחה א). [טו] מחמת שמחה, נפתח הלב (שמחה ב). [טז] ה'שמחה של מצוה', היא מעז לאדם (שמחה ה). [יז] על-ידי 'עצות טובות' שתתן, תזכה לשמחה (שמחה ז). [יח] על-ידי הרקודין והתנועות שאמה עושה בגוף, נתעורר לך שמחה (שמחה ח). [יט] על-ידי פונות הלב, בא שמחה (שמחה יב). [כ] על-ידי זמר, תבא לידי שמחה והתלהבות (שמחה יד). וכאן פשתשמח את הצדיק, תוכל לעבד את השם-יתברך בשמחה (שמחה טו). [כב] מי שמפרסם את הצדיק, זוכה לשמחה (שמחה טז). [כג] על-ידי בטחון, בא שמחה (שמחה יז). [כד] על-ידי שמחה, תפיסת הפוח נתגדל (שמחה כא). וכזה השמחה, היא סימן שהוא: "זרע ברך ה'" (ישעיה סא, יט) (שמחה כב). [כו] על-ידי שמחה של מצוה, הקדוש ברוך הוא מסוכף עליו (שמחה כד). [כז] על-ידי שמחה, נתגלה כבודו של אדם, גם יזכה לדעת (שמחה כז). [כח] מי שהוא שמח תמיד, על-ידי זה הוא מצליח (שמחה ח"ב א). [כט] על-ידי שמחה, תבא תפלתך בהיכל מלך (תפלה ט).

"פי פי המדבר אליכם" (בראשית מה, יב)
"בלשון הקדש" (רש"י; בראשית-רבה צג, י)

יז. ח"א יט, ג - יוסף, על-ידי שהיה לו 'שלמות לשון-הקדש', כמו שכתוב (בראשית מה, יב): **"פי פי המדבר אליכם"** - **"בלשון הקדש"** (רש"י; בראשית-רבה צג, י; תרגום יונתן) - על-כך כתוב בו (שם מא, לה): **"הנמצא כזה איש אשר רוח אלקים בו"** - 'רוח אלקים' הינו 'תקון הברית', בבחינת (יהושע ב, יא): **"ולא קמה עוד רוח באיש"**, פי בלשון-הקדש תלוי 'תקון הברית' וכו', הינו: 'תקון הברית' ושלמות לשון-הקדש' הם תלויים זה בזה.

יח. ח"א לד, ח - וזהו בשנולד 'יוסף הצדיק', אמרה 'רחל' (בראשית ל, כג): **"אסף אלקים את חרפתי"** - פי בשנתגלה ה'נקדה' ששם 'אהבה הקדושה' - אזי נתבטל ה'חרפות', הינו 'ערלת לב', הינו 'אהבות רעות'. וזה שכתוב אצל 'יוסף' (שם מה, יב): **"פי פי המדבר אליכם"**; ופרש רש"י: **"כפי פן לפי"** - הינו: שהאיר ה'נקדה' שלו

מקלקול השמחה. פי יש 'עשרה מיני נגינה' שהם בחינת 'שמחה', והם באין בתוך 'עשרה מיני דפיקין' ומחיינ אותן. וכשיש קלקול ופגם בה'שמחה', בה'יו"ד מיני נגינה, על-ידי זה באין חולאת מן ה'יו"ד מיני דפיקין' שנתקלקלו על-ידי זה.

וגם חכמי הרופאים האריכו בזה: **"שכל החולאת על-ידי מרה שחרה ועצבות"**, והשמחה הוא רפואה גדולה. ולעתיד תתגדל השמחה מאד וכו'. ובשביל זה נקראין השמחה והרקודין 'חולה' (עין בפנים), פי הם תקון החולאת.

והכלל: **שאריך להתגבר מאד בכל הכחות, להיות אף שמח תמיד. פי טבע האדם למשוך עצמו למרה-שחורה ועצבות מחמת פגעי ומקרי הזמן, וכל אדם מלא יסורים. על-כן צריך להכריח עצמו בבה גדול, להיות בשמחה תמיד, ולשמח עצמו בכל אשר יוכל, ואפלו במלי דשטותא.**

אף שגם לב-נשבר הוא טוב מאד, עם כל זה הוא רק באיזו שעוה, וראוי לקבע לו איזה שעוה ביום לשבר לבו ולפרש שיחתו לפניו יתברך, אבל כל היום פלו צריך להיות בשמחה.

שיחות הר"ן מג - על-ידי 'מרה-שחורה' ו'עצבות', אינם יודעים משמו. - ואמר בדרך צחות: שהמת כששואלין אותו שיאמר שמו, הוא שזכח את שמו, כמובא (מדרש חבוט-הקבר ב, מובא בספר 'ראשית-חכמה' שער-הניחה פי"ב; שער-הגלגלים פכ"ג). וזה מחמת שהמת הוא ב'עצבות' ו'מרה-שחורה' מאד, על-כן אינו יודע משמו.

והכלל: שאריך לזהר מאד מאד להיות בשמחה תמיד, ואפלו אם הוא כמו שהוא, דהינו שהוא חס-ושלום רחוק מאד מהשם-יתברך, אף על-פי-כן יש לו לשמח מאד שלא עשהו גוי וכו'.

טו. ח"ב מח - ישמח מאד, ויחזק עצמו בשמחה תמיד, פי עצבות מזיק מאד מאד. ודע: שתכף כשאדם רוצה לכנס בעבודתו יתברך, אזי תכף היא עברה גדולה כשיש לו 'עצבות' חס-ושלום, פי "עצבות היא סטרא-אחרא" (זהר נח עא), והשם יתברך שונא אותה וכו'. - והעקר להיות בשמחה תמיד, וישמח עצמו בכל מה שיוכל, ואפלו על-ידי 'מלי דשטותא', לעשות עצמו פשוטה, ולעשות עניני שטות וצחוק, או קפיצות ורקודים, כדי לבוא לשמחה, שהוא דבר גדול מאד.

טז. ח"י מוהר"ן תקצג - המרה-שחורה והעצבות, מתגבר על האדם יותר מן הכל, וקשה לשברה יותר מכל המדות, ומזקת להאדם מאד יותר מהכל. וכל עקר התרחקות כל אדם מהשם-יתברך, היא רק מחמת עצבות ומרה-שחורה.

עלי-כן צריכין לראות לשמח עצמו בכל הכחות, בכל מה דאפשר, אפלו בעת שצור להאדם ודחוק לו מאד בגשמיות וברוחניות, הן בפרנסת הנפש הן בפרנסת הגוף, אף על-פי-כן צריך לראות לבטח בהשם תמיד, שסוף כל סוף לא יעזב אותו לנצח חלילה, ולשמח עצמו בכל מה דאפשר. מכל-שכן

ב'וא'ו' שלו - שהאיר - פי ידבר חכמות" (תהלים מט, ד - בחינת יו"ד, ה'קדוה, ה'פחה), ב"הגות לבי תבונות" (שם - בחינת וא"ו, ה'לב), וכתוב בו (שם נ, כא): "וידבר על לבם", פרש רש"י: "דברים המתשכין על הלב" - הינו: שהאיר ה'נקדה פלליות' שלו, ב'לב כל ישראל'.

נמצא: שעל-ידי 'שלוש בחינות אלו' - הינו: א) 'התקשרות הצדיקים' - והם יאירו בו, כי הם ה'נקדה פלליות' ישראל, ויעוררו את לבו. ב) וגם על-ידי 'שידור עם חברו' - יכול גם כן כל אחד ואחד להאיר ולעורר לב חברו. ג) וגם על-ידי 'עצמו', שמדבר בינו לבין קונו - יכול גם-כן לעורר את לבו, על-ידי "פי ידבר חכמות", ויסיר ממנו ערלות לב'.

יט. חיי מוהר"ן, השמטות בסוף הספר - אמרו רז"ל (מגלה יח): "מלי בסלע, משתוקא בתרי". וזהו מי שאינו יכול לדבר פראוי כמו שצריכין לדבר בקדושה ובטהרה, ואז שתיקותו יפה מדבורו. אבל מי שיכול לדבר בתקונו, בודאי דבורו שוה שני סלעים.

וזה בחינת 'יוסף' - פי 'יוסף' זכה ל"מלכות שנקרא פה" (תקוני-זהר יז, פתח-אליהו). הינו: פי 'יוסף' הוא בבחינת דבור בקדושה בשלמות. - ועל-כן זכה יוסף לפתר חלומות, פי "כל החלומות הולכין אחר הפה" (ברכות נה: וכו').

ועל-כן אמר יוסף (בראשית מה, יב): **"פי המדבר אליכם" - פי הוא זכה לדבור בשלמות פנ"ל.**

וזהו שאמרו רז"ל (שבת יז מגלה טז): "על משקל שני סלעים מילת, נתגלגל הדבר וירדו אבותינו למצרים". "משקל שני סלעים מילת", הינו בחינת "מלי", בחינת 'דבורים' "ששונים שני סלעים". על-ידי-זה נתקנאו בו אחיו וירדו למצרים - פי "עקר גלות מצרים" היה, לתקן פגם הדבור, שפגמו בו דוד הפלגה שקלקלו ב'דבור' ואמרו (בראשית יא, א): 'הבה נלבנה לבנים'" (שער-הכונות פסח).

"אל תרגזו בדרך" (בראשית מה, כד)
"שלא תפסיעו פסיעה גסה" (רש"י; תענית י: בראשית-דב"ה צד, ב)

כ. ספר המדות, דעת ח"ב טו; דרך ח"ב ז - ה'פסיעה גסה, מבלבלת את המחשבה מלעין.

להרב מטשעהרין צין למדרש' הנ"ל, והביא כל המדרש: אל תרגזו בדרך. אל תפסעו פסיעה גסה, ואל תעמידו עצמכם מדברי-תורה. ב'מתנות-כהנח': ואל תעמידו וכו', אל תפסקו מדברי-הלכה. פירושו (מספר-הסודות עם מראה-מקומות השלם): אל תפסיעו פסיעה גסה, בכדי שלא תבלבל מחשבתכם מלעין, ועל-ידי-זה לא תפסקו מדברי-הלכה.

ב'תורות' אלו מדבר רבנו ז"ל מענין 'פסיעה קטנה' ו'פסיעה גסה', השיך לשבת-קדש: ח"א פה; ח"א פו; ח"א רכו; ח"א רעו; ח"א רעז - עין-שם.

"ותחי רוח יעקב אביהם" (בראשית מה, כז)

כא. ח"א נג, א - יש פנים דקדושה, שהם אנפין נהורין, בחינת 'חיים', כמו שכתוב (משלי טז, טז): "באור פני מלך חיים", בחינת 'שמחה', כמו שכתוב (תהלים טז, יא): "שבע שמחות את פניך". וכתוב (בראשית מה, כז): **"ותחי רוח יעקב"**, זה בחינת 'שמחה'. - ויש פנים דסטרא-אחרא וכו'.

כב. ח"א עח - רוח-הקדש' הוא בחינות 'מלכות' וכו', ובחינת 'תחיה' גם-כן, כמו שפרש רש"י על פסוק (בראשית מה, כז): **"ותחי רוח יעקב" - ששרתה עליו רוח-הקדש'** (תנחומא וישב ב). וזהו בחינה של 'משיח' וכו'.

"אנכי ארד עמך מצרימה ואנכי אעלה גם עלה" (בראשית מז, ד) - ענין 'ירידה תכלית העליה'

כג. ח"א נב, יא - 'ירידה' היא תכלית העליה, כמו שאמרו רז"ל (עבודת-היהוה ד): **"לא היה דוד ראוי לאותו מעשה וכו'; לא היו ישראל ראויים לאותו מעשה" - אלא שנתן השם-יתברך להם 'מכשול' לטובת העולם,** כמו שאמרו שם (ה): **"להורות תשובה"**. וזה (שבת קיט: קכ, חגיגה יד, גיטין מג, על ושעיה ג, ו): **"יהמכשלה הזאת תחת ידך - אלו דברי-תורה, שאין אדם עומד עליהם אלא אם-כן נכשל בהם"** וכו', פי 'לעלות מדרגא לדרגא, צריך 'ירידה' תחלה, שהיא ה'מכשול'.

וזה (ירמיה נ, ט): **"ביום ההוא יבקש עון ישראל ואיננו" - פי לעתיד יהיה פלו תשובה, ועל-ידי התשובה יזדונות נעשיו זכויות, ויהיה נעשה מ'עברות' ישראל 'תורה', ועל-כן יבקשו אז ה'עונות', פי יבקשו ויחפשו אז אחר 'עונות ישראל': איך לוקחין עוד איזה עון, כדי לעשות ממנו תורה. וזהו: "ואיננו" - פי יהיו כל ה'עונות' נכללין ב'אין', הינו ב'איך-יוסף, ששם ה'עונות' נתהפכין ל'זכויות' על-ידי ה'תשובה', שזהו בחינת 'ירידה תכלית העליה' הנ"ל.**

וזה (הושע יד, א): **"שובה ישראל וכו', פי כשלת בעונך" - הינו: על-ידי ה'תשובה, יהיה נעשה מה'עברות' - בחינת 'מכשלה', שהוא ה'תורה, פנ"ל.**

כד. ח"ב יב - ויש שנפילתו גדולה מאד מאד רחמנא-לצלן, שנופל לספקות והרהורים, ומהרהר אחר השם-יתברך, אה-על-פי-כן ה'נפילה' וה'ירידה' היא תכלית העליה' וכו'.

ועל-כן כשאדם נופל חסו-ושלום לבחינת 'מקומות המטנפים', ונופל לספקות והרהורים ובלבולים גדולים, ואזי מתחיל להסתכל על עצמו, ורואה שרחוק מאד מקבדו יתברך, ושואל ומבקש **"איה מקום כבודו"** (תפלת מוסף לשבת; זהר הקדוש), מאחר שרואה בעצמו שרחוק מקבדו יתברך, מאחר שנפל למקומות כאלו רחמנא-לצלן, וזה זה עקר תקונו ועלייתו, בבחינת 'ירידה תכלית העליה' המובא בספרים וכו'.

כה. שיחות הר"ן פו - ה'פריסטאקעס' (פזו וכו'כוו) שעושין בשעת 'רקודין' - זה בחינת (בראשית מז, ד): **"אנכי ארד עמך מצרימה, ואנכי אעלה"**. פי "גלות מצרים" היה, בשביל לברר ניצוצי קרי של 'אדם-הראשון' (פריעץ-חיים, חג המצות פ"א), וה'תנה' היא 'תקון ויחוד הברית', שהיא בחינת: **"אנכי אעלה גם עלה"**.

"ויוסף ישית ידו על עיניו" (בראשית מז, ד)

כו. ח"א נה, ו - להכניע ה'פח המדמה' הוא על-ידי בחינת 'ד' וכו', ו'ד' הינו בחינת 'שמחה' וכו', ותקונו הוא 'יוסף'

וכו'. וזה שנאמר בו (בראשית מו, ד): "ויוסף ישית ידו על עיניו" - שעל-ידי היד, נשמר העין מ'כח המדמה'.

כז. שיחות הר"ן פו - השושבין מלביש ה'קטל' לה'חתן - זה רמז (בראשית מו, ד): "ויוסף ישית ידו על עיניו" - פי יוסף הוא שושבין, ו'קטל' הוא 'בגד מתים'.

"ויבאו מצרימה יעקב וכל זרעו אתו" (בראשית מו, ו)

כח. שיחות הר"ן פה - כשרואה אדם נסיעה לפניו, אין לו להתעקש למנוע מזה לישוב בביתו דוקא, כי בכל-מקום שנוסע לשם, מתקן שם איזה דבר, רק שיזהר להיות שמור מן העברה חס-ושלום, אפלו איש פשוט לנמרי.

פי בודאי איש ישראל, אפלו הפחות שבפחותים, על-כף פנים הוא עושה כמה דברים שבקדשה בכל-מקום אשר הוא שם. ועל-כך בודאי האדם מכרח מן השמים להיות שם באותו מקום דוקא, כדי שיתקן שם מה שהוא דיקא צריך לתקן שם.

על-כן הוא טובה לפניו מה שנודמן לו נסיעה לשם, כי אולי יהיה מכרח לבוא לשם בשלשלאות של ברזל, וכמו שאמרו רז"ל על יעקב אבינו (שבת פט:): "ראוי היה יעקב לירד למצרים בשלשלאות של ברזל אלא וכו'" - כמורכב הוא בכל אדם, שהוא טובה לפניו מה שמודמן לו נסיעה לשם, כי בלא זה אולי היה מכרח לירד לשם בשלשלאות וכו' חס-ושלום.

"כל הנפש לבית יעקב הבאה מצרימה שבעים"

(בראשית מו, כז) - ענין שבעים נפש'

כט. ח"א לו, אב - וזהו כלל: פי 'כל נפש מישראל, משרש ב'שבעים-נפש של בית יעקב, ו'שבעים-נפש של בית יעקב, משרשים ב'שבעים-פנים של תורה". ו'זה לעמת זה עשה האלקים" (קהלת ז, יד), שכנגד שבעים-נפש של בית יעקב, הם שבעים לשון, שכל לשון ו'לשון יש לה 'מדה רעה' בפני-עצמה, מה שאין בחברתה, ומחמת המדות האלו הם מרחקים מ'שבעים-פנים של תורה'.

וכשה'נפש של בית יעקב' באה בגלות תחת יד שבעים לשונות, הינו: ב'מדותיהם הרעים' - אזי היא ראמת שבעין קליון, פיולדת שמקדם הלדה שהיא צועקת שבעין קליון (והר פנחס רמט:).

וזהו כלל: ש'כל נפש מישראל, קדם שיש לה התגלות בתורה ובעבודה, אזי מנסין ומצרפים את הנפש בגלות של שבעים-לשון, הינו: ב'תאוותיהן'. וכשהיא באה ב'מדותיהן' בגלות, אזי היא ראמת שבעין קליון - פי 'התגלות' היא בחינת 'לדה' וכו'. פי ה'קלפה' קדמה ל'פרי', ומי שרואה לאכל ה'פרי', צריך לשבר מקדם ה'קלפה'. לכן קדם ההתגלות, מכרח הנפש לבוא בגלות, הינו ב'מדותיהם, כדי לשברם, ולבוא אחר-כך להתגלות'.

ודע: ש'בגלות של שבעים-לשון, של מ'מדותיהן הרעות' הללו, היא 'תאוות-נאוף'. והוא 'תקון הפללי' - מי שמשבר התאוה הזאת, אזי בכל יכול לשבר כל התאוות.

ל. ח"א קפא - יעקב הוא בחינת ה'כבוד' - פי הוא בחינות ה'נפש', כמו שכתוב (בראשית מו, כז): "כל הנפש הבאה לבית יעקב".

לא. ח"ב ה, ה - על-ידי התגלות הכבוד, בא התפשטות הנבואה. פי הנבואה באה מבחינת שרשי נפשות ישראל, שהם בחינת שבעים נפש, בבחינת (דברים י, כב): "ב'שבעים נפש ירדו אבותיה", ראשי-תבות 'נבי"א'. ושרש הנפשות הוא בחינת 'כבוד' וכו'.

לב. שיחות שאחרי ספורי-מעטיות - דע: שיש שני מיני פלטין שדומין זה לזה. באחד דר מ'לך, ובהשני דר 'עבד'. ובודאי באמת הוא חלוק גדול בינם. רק אף-על-פי-כן אפשר לטעות ביניהם. כי יש קשר שמתקשרין הרבה נפשות, עד שנעשה מהם 'בית ופלטין'. פי מתקשרין אחד באחד ואחד באחד עד שנעשה מהם 'יסוד'. ואחר-כך נעשה אהל, עד שנבנה מהם 'בית ומדור'. וזה ה'מדור' הוא 'מדור' לאמת. וכשצריכין לבקש אמת, מוצאין שם באותו ה'מדור'. הינו: בתוך ה'קשר של הנפשות הנ"ל, שמהם נעשה 'מדור' לה'אמת'.

וזה בחינת (בראשית מו, כז): "כל הנפש הבאה לבית יעקב" - הינו: שמה'נפשות' נעשה 'בית יעקב', הינו: 'בית מדור' לאמת, שהוא בחינת 'יעקב'. כמו שכתוב (מכה כ, ז): "התן אמת ליעקב".

אבל דע: שיש כנגד זה קשר של רשעים, שמתקשרין יחד הרבה נפשות של רשעים, ונעשה מהם 'בית ומדור לשקר', ועל-זה הזהיר הנביא (ישעיה ח, יב): "לא תאמרון קשר לכל אשר יאמר העם הזה קשר", כי 'קשר רשעים אינו מן המנין' (סנהדרין כו, וכו').

"ויכלכל יוסף את אביו, ואת אחיו,

ואת כל בית אביו, לחם לפי הטף" (בראשית מז, יב)

לג. ח"א ב, א-ב-ג-ד - עקר כלי זינו של משיח, הוא ה'תפלה'. וזה ה'כלי-זינו' צריך לקבל על-ידי בחינת יוסף, הינו: 'שמירת הברית' וכו'. - ומי שזכה ל'חרב' הזה, צריך לידע איך ללחם עם ה'חרב', שלא יטה אותה למין או לשמאל וכו', וזה אי-אפשר אלא על-ידי בחינות 'משפט'.

ועל-ידי 'צדקה', אוחזין במדת ה'משפט' וכו' - פי 'צדקה' הוא על-ידי 'משפט', כמו שכתוב (תהלים עה, ח): "אלקים שפט, זה ישפיל וזה ירים" - "שמוריש לזה, ומעשיר לזה" (שמות-רבה לא, י; במדבר-רבה כב, ז). וכשנותן 'צדקה' - הוא בבחינת: "זה ישפיל", שמחסר ממונו. ובבחינת: "וזה ירים", שמעשיר לעני. נמצא: שאוחז על-ידי-זה במדת 'משפט'.

וזה שאמרו חז"ל (בבא-בבא קמ"ג): "למה נתן יעקב את הבכורה ליוסף, בשביל שכלכל אותו. משל לבעל הבית שגדל יתום בתוך ביתו וכו'" - כמו שכתוב (בראשית מז, יב): "ויכלכל יוסף את אביו ואת אחיו לחם לפי הטף", כמו (תקאל כא, ב): "הטף אל דרום" - לשון 'דבור'. "לפי הטף" - הינו: "שהיה שגורה-תפלתו ב'פיו" (ברכות פ"ד מ"ג) על-ידי

ה'צדקה'. ועל-ידי ה'צדקה' שעשה, נתן לו 'יעקב' שהוא בחינת 'משפט', את ה'בכורה' שהוא בחינת 'תפלה', כמו שכתוב (בראשית מז, כב): "ואני נתתי לך שכרם", 'אני' דיקא, שהוא בחינת 'משפט'.

"ותן זרע ונחיה" (בראשית מז, ט)

לד. ח"א לט - כשמשרין את ה'ערלה', אזי נתגלה 'ברית שלום'. וכשיש 'שלום' למטה, יש לו 'שלום' למעלה במרומו. וכשיש 'שלום' למעלה, אזי נתגלה ונתרבה שבע גדול בעולם, כמו שכתוב גמי יוסף (בראשית מז, ט): "תן זרע ונחיה".

"הא לכם זרע" (בראשית מז, כג)

לה. ח"א נג - עקר הולדה תלוי בה"א, בבחינת (בראשית מז, כג): "הא לכם זרע". ואברהם ושרה לא הולידו, עד שהגיעו לה"א הזאת (בראשית רבה מז, ה; קהלת רבה ה, ד; פסיקתא רבתי מג). כי עקר הולדה, על-ידי הדעת, בבחינת (שם ד, כה): "וידע אדם" וכו', ו"קטן אינו מוליד" (סנהדרין סח:). ועקר הדעת, הינו שישתמש בדעתו, שיוציא שכלו מבח א"ל הפעל.

ומי שהוא שלם בדעתו, שהוציא אותו מבח א"ל הפעל, והשיג בדעתו מה שאפשר לדעת האדם להשיג בדעתו, אזי הוא קרוב לדעת הקדוש-ברוך-הוא, ואין חלוק בין דעת האדם לדעת השם-יתברך, אלא ה' דברים, כמו"א (עין בפנים). - ואז דעתו יונק מדעת השם-יתברך, שהיא בחינת ה"א, ואז מוליד.

ולקחשלים את דעתו שיהא שלם בדעת, אי-אפשר אלא על-ידי עסק שעוסק עם בני-אדם לקרבם לעבודת השם-יתברך וכו'. ובשביל זה 'תלמידים נקראים בנים' (ספרי פרשת ואתחנן), כי על-ידם בא ה'הולדה'. - ובשביל זה אברהם ושרה טרחו עצמן לגיר גרים, כי על-ידיהם השלימו דעתם, ונתקרבו לה"א הזאת, הינו: לדעת השם-יתברך, וזכו לבנים וכו'.

אבל מי שאין שלם בדעתו, והוא רחוק מדעת האדם, כל שכן מדעת השם-יתברך, שהוא בחינת ה"א - אזי הוא 'קטן' ואין מוליד.

לו. ח"א נו. וז"ח - על-ידי ה'צום', אויביו נופלים לפניו! - ודע: שלבטל ולהכניע האויבים, די ה'צום' או אכילת שבת' לבד. אבל לרב ה'שלום', צריך גם להרבות ב'צדקה'. - ודע: שיש חלוק בין ה'שלום' של התענית של חל, שאין לו בחינת 'דבור' וכו', ובין ה'שלום' של ענג שבת, שגשגם ה'דבור' ל'שלום'. - וזהו החלוק: שבחינת 'שלום' שיש לו פה, הוא במעלה על 'שלום' שאין לו פה, כמו מעלת 'מדבר' על 'חי'. כי ה'חיות' הם חיים כמו בני-אדם, אבל ה'אדם' יש לו מעלה, שיש לו 'בח הדברי'.

וזהו החלוק בין 'חמץ' ל'מצה', שהחלוק בין 'חי' ל'ה"א'. 'חמץ' הוא ב'חי'ת, זה בחינת 'שלום' שאין לו פה, בחינת 'חי', שאין לו 'בח הדברי', כמו 'חיות השדה', בחינת (איוב ה, כג): "וחית השדה השלמה לך". ומצה' היא ב'ה"א', זה בחינת ה' מוצאות הפה, בחינת 'בח הדברי'.

וזה בחינת (בראשית מז, כג): "הא לכם זרע", בחינת (הושע י, יב): "זרעו לכם לצדקה", בחינת: (ישעיה לב, יז): "מעשה הצדקה שלום".

לז. ח"א צז - השפע נקראת ה', כמו שכתוב (בראשית מז, כג): "הא לכם זרע".

לח. ח"ב פא - מי שאין לו בנים, ישמח את אשתו בדבר מצוה" (בבא-בבא יז). כי 'אשה' נקראת 'דגל', כמו שכתוב (שמואל"א ב, ט): "רגלי חסידיו ישמור". נמצא: שעל-ידי ה'שמחה', הוא מעלה ומקשר אותה לבחינת 'צדק', הנקרא ה"א, ושם עקר ה'זרע', כמו שכתוב (בראשית מז, כג): "הא לכם זרע". גם "ברא כרעא דאברה" (ערובין עז).

"ויאמרו החיתנו" (בראשית מז, כה)
"חיתנו" אין כתיב כאן, אלא 'החיתנו' - נתת לנו חיים בעולם-הזה, וחיים בעולם-הבא" (בראשית רבה צ, ו)
[הענין שכלם מקבלין חיות מן הצדיק אפלו הרחוקים ואמות העולם - והענין להגיד "החיתנו" להצדיק]

לט. ח"א ת, ב - אך מאין מקבלין ה'רוח-חיים'? - דע: שעקר ה'רוח-חיים' מקבלין מ'הצדיק והרב שבדור' - כי ה'צדיק' ממשיך ומשלים ה'רוח-חיים' של כל אחד ואחד.

מ. ח"א רנד - אפלו הרחוקים מן הצדיק, הם מקבלין חיות והארה מן הצדיק וכו'.

מא. ח"ב נח - דע: כי כל אלו ה'פשוטים', דהינו זה הלמדן בשעה שבטל מן התורה, שאז הוא איש פשוט, וכן יש איש פשוט' ממש שאינו למדן כלל ואף-על-פי-כן הוא איש פשוט וירא-שמים, ובודאי מקבל חיות מן התורה, וכן אפלו הנמוכים למטה יותר, ואפלו 'אמות העולם', גם הם מקבלים בודאי גם-כן חיות מן התורה.

ובל אלו ה'פשוטים' צריכין שיהיה עליהם איש פשוט' גדול, שכלם יקבלו על-ידו חיות, כי כל ה'פשוטים' הנ"ל, כלם צריכין לקבל איזה חיות מהתורה, שהיא עקר החיים, ובאמת הם רחוקים מהתורה, כי הם אנשים פשוטים (שקודין פראטאקטס), על-כן צריכין שיהיה עליהם איש פשוט גדול, שעל-ידו הם מקבלין חיות מהתורה.

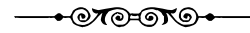
ועל-כן מברח הצדיק הגדול לירד ולפלל לתוך 'פשיטות', ולקחיות 'איש פשוט' ממש איזה עת. כי על-ידיה הוא מחיה את כל הפשוטים הנ"ל, יהיה מי שיהיה, ואפלו אמות העולם! - כי הוא מחיה עצמו בבחינת התורה הנעלמת בעשרה מאמרות, המלכשין בתוך העולם, וממנו מקבלין חיות כל הפשוטים הנ"ל. וכל אחד בפני קרובו יותר אל הקדשה ואל הצדיק הנ"ל, בן הוא מקבל ממנו חיות גבוה יותר.

והכלל: כי אסור ליאש עצמו. כי אפלו מי שהוא איש פשוט ואינו יכול ללמד כלל, או שהוא במקום שאי-אפשר לו ללמד וכיוצא בזה, אף-על-פי-כן גם בעת פשיטותו צריך להחזיק עצמו ביראת-השם ובעבודה פשוטה לפי בחינתו - כי גם אז הוא מקבל חיות מהתורה פנ"ל, על-ידי איש פשוט' הגדול,

הינו ה'צדיק הגדול', שהוא לפעמים איש פשוט, שהוא מחיה את כלם בג"ל וכו'.

מב. ימי מוהרנ"ת ח"א ה - וכל ימי חייו הקדושים היינו רגילים תמיד לומר: **"אשרי עבדיך, ואשרי אנשיך העומדים לפניך, השומעים את חכמתך"** (מלכים א' ח), אשרינו שזכינו לזה, זה חלקנו מפל עמלנו!

מג. עלים לתרופה, מכתב מוהרנ"ת ז"ל לדבנו ז"ל -
"ואין לנו לינוק ולשאב שפע ולקבל חיות, כי אם על-ידי אדוננו מורנו ורבנו, הוא היינו וארף-ימינו".

עשרה בטבת

"בשמונה בטבת נכתבה התורה יונית בימי תלמי-המלך, והיה חשך בעולם שלשה ימים"
(שלחן ערוך, אורח-חיים תקפ, ב)

א. ח"א פא - לפעמים מדבר הצדיק עם העולם שיחת חלין, והוא טובה גדולה להם, כי יש בני-אדם שרחוקים מהתורה והדעת מאד, עד שאי-אפשר לקרובם על-ידי דברי-תורה, כי אם על-ידי שיחת חלין דיקא שהצדיק מלביש בהם את התורה.

בי על-ידי 'תורה ותפלה' אי-אפשר לקשרם אל שרשם, מתמת שהם רחוקים מן האמת. בדאיתא ב'תלמי-המלך' (מגלה ט): **"כשהושיב ע"ב זקנים לכתב לו ספר-תורה, וכתבו כלם 'אלקים ברא בראשית' וכו'".** כי הוא רחוק מן האמת, והצרכו להפך את הצרופים.

כך הצדיק שרוצה לקשר את המון-עם הרחוקים מן התורה האמתיות, צריך לדבר עמהם שיחת חלין, ולהלביש בהם התורה, רק שהוא מדבר בצרופים. ונקרא 'פסלת ארץ-ישראל', כי אף שהם 'פסלת ארץ', אף-על-פי-כן יש בהם 'תורה', שהיא בחינת 'ישראל' וכו'.

ב. ח"ב צא - שיחתן של הצדיקים אמתיים שמשיחין ומספרים שיחת חלין, היא יקרה מאד מאד, וכמו שאמרו רז"ל (סנה כא: עבודה-זרה ט): **"שיחתן של תלמידי-חכמים צריכין למוד"**. כי ה'צדיק-האמת' בונה עולמות התרבות, ומגביה 'חכמה תתאה' ומקשרה ל'חכמה עלאה', על-ידי שיחתו וספורי דבריו שמדבר עם 'המון-עם'.

כי השכל של 'המון-עם' שאינם מקשרים אותו להשם-יתברך, הוא נפרד מ'חכמה עלאה'. אבל ה'צדיק-האמת' מקשר השכל של ה'המון', אפלו השכל וה'חכמה' של ה'רשע', להשם-יתברך.

וזה ענין מה שהצדיקים מדברים עם אנשים שאינם הגונים, או אפלו עם עכו"ם וכו'. כי כשהצדיק מדבר עם רשעים, והצדיק מגביה שכלו ומקשרו להשם-יתברך - אזי מעלה ומקשר שכלם ממקום שהם להשם-יתברך. כי ה'צדיק' האמת' מצמצם שכלו, ומדבר עמו בחכמה נפלאה ובמלאכה

גדולה, ומקשר כל הדבורים להשם-יתברך, ועל-ידיזה מביאם לידי 'השובה'.

וזה בחינת (דברים לג, א): **"והם תכו לרגלך ישא מדברתיך"**, ודרשו רז"ל (בבא-בבא ט): **"אלו תלמידי-חכמים שהולכים ומכתתים רגליהם מעיר לעיר, ונושאים-זנותנין בדבריו של מקום"**. כי ה'צדיקים-האמתיים' מדברים לפעמים עם רשעים, ומספרים עמהם מעסקי מלחמות, וכיוצא בזה מעסקי העולם, אך הוא מלביש בזה האור הגדול של התורה, כי הוא מלביש אור התורה בלבושים שונים זה מזה, עד שמלבישו בדברים הללו, והאור התורה מתלפש בצרופים אחרים.

כי אם היה הצדיק מדבר תכף תורה בפרוש עם הרשע, היה יכול להתפקר יותר, והיה נעשה רשע יותר. כי 'צדיקים ילכו בם ופושעים יפשלו בם' (הושע יד, ט). כי "זכה נעשה לו סם-חיים, לא זכה נעשה לו סם-מות" (יומא עב:). ועל-כן אם היו מגלין לו תורה כמות שהיא, היה מתפקר יותר, כי היה נעשה אצלו סם-מות חסיד-שלום, כי הוא רחוק מן התורה.

ועל-כן צריכין להלביש לו התורה בצרופים אחרים. וכמו שמצינו ב'תלמי-המלך' (מגלה ט): **"כשהושיב שבעים ושנים זקנים, ונתן השם-יתברך בלב כל אחד ואחד להלביש התורה בצרופים אחרים, וכתבו: 'אלקים ברא בראשית' וכו'",** וכמו שפרש רש"י שם. - כי אם היו בותבין התורה כמות שהיא, היה מתפקר יותר וכו'.

ועל-כן צריכין ה'צדיקים האמתיים' לדבר עם ההמון שיחת חלין, והם מלבישין בהם התורה, והם מקשרים אותם באלו הדבורים ממקום שהם - כי הם אינם רחוקים מאלו הדבורים והספורים שהצדיק מדבר עמו, ועל-ידיזה מקשר אותן ומעלה אותן להשם-יתברך.

וזה בחינת: **"שהוא נושא-זנותן' בדבריו של מקום"** - דהיינו שהוא מדבר עם כל אחד לפי מקומו במקום שהוא, והוא 'נושא' אותן הדבורים, ו'נותן' אותם להשם-יתברך - כי הוא מקשרם לשרשם, לבחינת 'חכמה עלאה' וכו'.

הלימוד והתפלה בגליון הזה

יהא לע"נ התלמיד הגדול - פני יהושע נפני לבנה

גאון עוזנו אדונינו מורנו ורבנו חיות נפשינו

רבי נתן מברסלב זיע"א

נסתלק ביום עשרה בטבת תר"ה לפ"ק

ולע"נ כ"ק הרהגה"צ רבי אליעזר חיים

בן כ"ק הרהגה"צ רבי רפאל זצ"ל

נלב"ע ביום שב"ק פ' ויגש ז' טבת תשע"ט לפ"ק